Technische vragen

Datum indienen: 21 maart 2025

Datum politieke avond: 6 mei 2025 (nog vast te stellen door agendacommissie)

Agendapunt: Rekenkamerrapport 'Het Sociaal Domein, nogmaals bekeken'

Onderwerp: Rekenkamerrapport 'Het Sociaal Domein, nogmaals bekeken'

Toelichting:
Wij hebben met veel interesse kennis genomen van het Rekenkamerrapport, dat ons bij onze taak als gemeenteraad kan ondersteunen. Op een aantal punten geeft het rapport mooie positieve conclusies.

In het rapport worden op pagina 6 de uitgaven in Overbetuwe vergeleken met referentiegemeenten en Nederland als geheel. Hierbij wordt geconstateerd dat het beeld als geheel in Overbetuwe niet afwijkend is van zowel de referentiegemeenten als Nederland als geheel.

Zoals bekend is eind 2023 uit een tarievenonderzoek van de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein (MGRSD) Centraal Gelderland gebleken dat Overbetuwe niet voldeed aan de wettelijke eis van reële tarieven[1]. Hierover is in de raad een interpellatiedebat gehouden. Begin april is door het College de raad medegedeeld dat (om tot reële tarieven te komen) er 2 miljoen structureel bij moest voor Wmo en Jeugdwet[2]. Ca. 40 euro per inwoner.

Dit bedrag had in 2024 al in de begroting gestaan als sprake was geweest van een begroting op basis van reële tarieven. Tegelijk kan dit element ook in andere (referentie)gemeenten spelen, maar voor zover ons bekend speelt het daar niet in de mate zoals in onze regio.

Wij hadden gehoopt en verwacht dat de Rekenkamer (in het licht van het eerdere onderzoek (be)grip op het sociaal domein) op basis van de regionale procesevaluatie en de daarna in regionaal verband genomen maatregelen, ook zou beoordelen of het proces rond de inkoop voldoende 'in de grip' is bij onze gemeente.

Tegen deze achtergrond hebben wij de volgende vragen.

Vraag/vragen:

Hoe heeft de Rekenkamer de uitkomst van het tarievenonderzoek eind 2023, meegewogen bij het in het onderzoek gepresenteerde beeld? Waarom is hierover in het rapport geen kanttekening gemaakt? Waarom heeft de Rekenkamer over geen beschouwing opgenomen over de procesevaluatie en de op basis daarvan genomen maatregelen[3]? Is de situatie bij de regionale inkoop in de ogen van de

---

[1] https://vng.nl/nieuws/oproep-betaal-en-indexeer-reele-tarieven-wmo-en-jeugdhulp
[2] https://overbetuwe.bestuurlijkeinformatie.nl/Reports/Item/a3bca13e-a507-4331-aa59-eb6310bad05d
[3] Verbeterpunten nav de procesevaluatie, zie Vergaderstukken Bestuurscommissie Inkoop Zorg 2025 | MGR sociaal domein Centraal Gelderland Voorafgaande stukken over de procesevaluatie, zie https://www.mgrsdcg.nl/publicaties/vergaderstukken+bestuur/vergaderstukken+bestuurscommissie+inkoop+zorg+2024/default.aspx#folder=2924592

Rekenkamer soms niet relevant voor de vraag of sprake is van een doeltreffende en doelmatige beleidsuitvoering in onze gemeente?

Indiener/fractie: Lijst BOB, Aad Noordermeer

Antwoord(en) Rekenkamer:
De uitkomst van het tarievenonderzoek is door ons niet meegenomen in het gepresenteerde beeld. Binnen de beperkte scope van ons onderzoek (opvolging aanbevelingen rekenkamer) hebben we daar geen kennis van genomen. Derhalve is er geen aantekening van gemaakt in ons rapport.

De rekenkamer heeft zich primair gericht op de opvolging van de aanbevelingen die door de rekenkamer zijn gedaan in ons oorspronkelijke onderzoek '(Be)grip sociaal domein' uit 2022 en ons 'Nazorgonderzoek' uit 2023. De tweede vraag die we hebben trachten te beantwoorden is in welke mate er sprake is van een doeltreffende en doelmatige (beleids-) uitvoering?

De beide in ons rapport opgenomen conclusies die hierop betrekking hebben luiden:

3. Het sociaal-maatschappelijk beleid van de gemeente Overbetuwe is als doeltreffend te kwalificeren in de zin dat de beleidsuitvoering, de resultaten en effecten daarvan aansluiten bij hetgeen de gemeenteraad heeft vastgesteld;

4. Ten aanzien van de doelmatigheid concluderen wij dat deze zich niet onderscheidt van het gemiddelde van de referentiegemeenten of van de ontwikkeling van de lasten in Nederlandse gemeenten;

Wat betreft de doeltreffendheid, zoals deze door ons is gedefinieerd, is de uitkomst van het tarievenonderzoek minder relevant. We hebben immers kunnen vaststellen dat de effecten van het ingezette beleid aansluiten bij hetgeen er door de gemeenteraad 'besteld' is.

De mate van doelmatigheid hebben wij - binnen de beperkte scope van dit onderzoek en zoals aangegeven in de rapportage - ontleend aan een netto lastenvergelijking van Overbetuwe met een selectie referentiegemeenten en alle Nederlandse gemeenten. De bedragen in de tabel die u daarover in ons rapport heeft aangetroffen zijn ontleend aan de jaarrekening 2023 en de begroting 2024. Dit waren op het moment waarop het onderzoek heeft plaatsgevonden de meest actuele en dus onderling te vergelijken gegevens in het dashboard financiën in Venster voor bedrijfsvoering.

In het informatiememo dat u op 9 april 2024 van het college van B&W heeft ontvangen (2024-014902) wordt opgemerkt dat de (als gevolg daarvan) te verwachten kostenstijging dermate groot is en acuut dat deze niet met de genoemde aanvullende maatregelen kan worden opgevangen, waardoor bijsturing op de begroting noodzakelijk is. Voor de dekking van de financiële gevolgen kijken we niet alleen naar de begroting van het Sociaal Domein maar ook naar de totale gemeentebegroting. De consequenties hiervan worden betrokken bij de eerstvolgende begrotingswijziging en de kadernota.

Wat het effect hiervan is en hetgeen dit betekent voor de vergelijking met de referentiegemeenten is nog onduidelijk. Mogelijk is daarover iets te zeggen nadat de begrotingen 2025 en de jaarrekeningen 2024 zijn opgenomen in het dashboard financiën. Op dit moment is dit namelijk nog niet het geval.[4]

Uiteraard is de situatie bij de regionale inkoop in onze ogen relevant voor de vraag of er sprake is van een doeltreffende en doelmatige beleidsuitvoering in de gemeente Overbetuwe. Adequate inkoop is immers noodzakelijk om voldoende en kwalitatief adequate hulp en ondersteuning te kunnen bieden. Het is ons niet gebleken dat het daaraan heeft ontbroken. Het tarievenonderzoek gaat daar ook niet over, maar over reële tarieven. In het onderzoek van TransitiePartners is duidelijk aangegeven dat de door de regio gehanteerde tarieven (een enkel tarief daarvan uitgezonderd) te laag zijn en dientengevolge zouden moeten worden aangepast. Het is evident dat voor het behoud van het aanbod (en de organisaties die dit aanbod verzorgen) bijstelling noodzakelijk is om te voorkomen dat er gaten in het zorglandschap ontstaan.

Het voorafgaande zou een netto lastenstijging betekenen voor de gemeente Overbetuwe van circa € 2,5 miljoen (informatiememo B&W, 9 april 2024). Dit zou een effect hebben van circa € 50 per inwoner en daarmee een negatief effect op de (mate) van doelmatigheid mits de gemeente Overbetuwe er niet in slaagt om dit effect binnen het sociaal domein op te vangen, dan wel de referentiegemeenten hiervan gemiddeld genomen geen last zouden hebben. Daar hebben wij geen onderzoek naar gedaan.

[4] 23 maart 2025

Verschil politieke en technische vragen

Technische vragen zijn vragen naar feiten, harde gegevens. Deze vragen kunnen dan ook prima door ambtenaren beantwoord worden.

Zodra er naar een mening (van het college of de burgemeester) wordt gevraagd, betreft het een politieke vraag. Politieke vragen kunnen ook over onderwerpen gaan die niet op de raadsagenda staan. In ibabs staat bij persoonlijke documenten=>werkwijzer 2022-2026 een map formats met daarin een **format voor de schriftelijke, politieke vragen**. Je treft deze ook als bijlage bij dit verhaal.

Uiteraard is het niet altijd eenvoudig om onderscheid te maken tussen technische en politieke vragen. **De griffie kan je daarbij helpen en zal de raads- en burgerraadsleden daar graag (gevraagd en ongevraagd) over adviseren.**

Een paar voorbeelden om je eigen vragen aan te spiegelen:

- Technisch:
    - Hoeveel ambtelijke uren gaan we besparen door het invoeren van livestream en hoeveel is dit uitgedrukt in euro's?
    - Waar komt de eis van 16-18 cm vandaan? Is dit wettelijk voorgeschreven?
- Politiek:
    - Is het college op de hoogte van een bestuurdersvergoeding die boven de Balkenende- norm ligt? Wat vindt het college hiervan?
- Twijfel:
    - Kunnen de kaders, welke uit de discussie van het de Nieuwe Visie Afvalstoffenplan komen alsnog in de aanbesteding worden toegevoegd?
        - Als bedoeld wordt of het technisch mogelijk is de kaders in de aanbesteding toe te voegen, dan kan dit een technische vraag zijn.
        - Wordt het college gevraagd of ze genegen zijn om ook het te doen, dan betreft het een politieke vraag.

Technische vragen
Wanneer stel ik een vraag?

De raad heeft recht op alle informatie die hij nodig heeft om zijn taak goed uit te voeren. Dat is een belangrijk recht. Aan de andere kant is het ook wel belangrijk jezelf af te vragen welke informatie je echt nodig hebt. Nieuwsgierigheid is een goede eigenschap voor een raadslid, maar veel vragen helpt niet altijd om op de hoofdlijnen te blijven en het ambtelijke apparaat niet onnodig te belasten.

Vooropgesteld: als je een raadsvoorstel of nota niet begrijpt, en daarom geen besluit kunt nemen, dan moet je natuurlijk een vraag stellen! Gaat het om een detail dat je niet begrijpt, dan kun je afwegen of het nodig is de vraag te stellen.

Een goed criterium voor jezelf om langs je technische vraag te leggen die je van plan bent in te gaan dienen: zal het antwoord op de vraag een verschil maken in mijn besluit om voor of tegen het voorstel te stemmen? M.a.w.: als ik antwoord A krijg stem ik voor, als ik antwoord B krijg stem ik tegen? Als dit niet het geval is, en het antwoord er dus niet wezenlijk toe doet, dan hoef je de vraag niet te stellen!

Dat is in het begin vast wennen, een beetje eng zelfs, om niet alles tot in de finesses te weten. Maar het helpt je tegelijk om op de hoofdlijnen te blijven, je niet te verliezen in details en zo het overzicht te houden. Bovendien scheelt het de ambtelijke organisatie een hoop tijd.

Indienen technische vragen
In het fractievoorzittersoverleg is afgesproken dat raads- en burgerraadsleden technische vragen voor voorronde of raad tot de donderdagmorgen 8.00 uur voor de betreffende politieke avond via mail kunnen aanleveren bij de griffie. De griffie bundelt de vragen per agendapunt (waarbij aangegeven wordt welke vraag van welke fractie is) en stuurt deze (uiterlijk 10 uur) naar de bestuursondersteuning, die de vraag uitzet bij de deskundige medewerker.

De antwoorden van de medewerkers worden dan voor maandagmiddag 16.00 uur, via de griffie naar de raad gezonden (via ibabs). De raad heeft dan een dag om de antwoorden tot zich te nemen ter voorbereiding op de politieke avond. Indien de antwoorden niet binnen de termijn beantwoord kunnen worden bijvoorbeeld als informatie van externen moet worden opgevraagd wordt dit bericht met aangeven van de datum waarop de antwoorden gegeven kunnen worden.

Nb.1. De medewerker zal de vragen en antwoorden delen met de portefeuillehouder, zodat deze ook volledig op de hoogte is. Medewerkers kunnen technische vragen, waarvan ze menen dat deze politiek zijn, voorleggen aan de portefeuillehouder. De portefeuillehouder besluit of hij hierover afstemming in het college wil. De antwoorden op de technische vragen kunnen dan wel al richting raad, de antwoorden op de politieke vragen komen dan na collegebehandeling.

In dit geval kan het dus zo zijn dat de antwoorden na het college pas op de dag van de voorronde beschikbaar komen

Nb.2. Het blijft ook altijd mogelijk om rechtstreeks een vraag aan een ambtenaar te stellen in geval van een verhelderende feitelijke vraag. Als de vraag en het antwoord ook relevant zijn voor andere raads- en burgerraadsleden, kan de ambtenaar altijd besluiten om de vragen en antwoorden naar de griffie te sturen voor verspreiding.